

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Casvum Conscientiæ

Continens Praxim exactissimam De Censvris Ecclesiasticis, Aliisque Poenis, & Canonicis impedimentis, in Septem Libros distributus ...

Decisiones Casvum Conscientiæ Ex Doctrina Consiliorvm Martini Ab Azpilcveta Doctoris Nauarri collectæ, & iuxta librorum iuris Canonici dispositionem in suos Titulos distributæ

Sayer, Gregory

Venetiis, 1627

Titvlvs VIII. De consanguinitate, & affinitate.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13903

& proinde ad eam contrahendum propria persona, vel propria manus obligatio, tactus, & responsio est necessaria; hanc compaternitatem, & cognationem spirituales contrahere non censetur, qui per mandatarium, vel Procuratorem alique[m] baptizauit, aut in baptismo, vel confirmatione suscepit. Et quamuis secundum iura antiqua cognatio spiritualis per alium contrahi poterat, e. Martinus, de co. spirit. vxor enim vel maritus suscipiens, vel leuans fiebat patrinus, & cognatus spiritualis eorum personarum, quibus suscipiens, vel leuans fiebat, quia, scilicet per consummationem matrimonij coniuges vna caro, & vna persona efficiuntur; Hac tamen ratio in alijs nimirum in Mandatario, vel Procuratore, cessat, & illa iura iam per Concilium Tridentinum vbi supra enervantur, vnde nec impedimentum hoc cognationis spiritualis contrahi, qui per mandatarium de Baptismo fonte alique[m] leuat.

DECISIO III.

Ex cons. 3. alias 4.

VT Patrinus maior ætate sit baptizato, nullo iure statuitur, aut requiritur, Neque enim Patrinus, aut Matrinx personam patris, vel matris gerit, quasi hoc ratione, vt quidam falso putant, necesse sit, vt Patrinus tot annis baptizato maior sit, vt possit esse pater eius naturalis ex Pano. & Arch. in c. debitum de Baptismo, sed baptizans patris personam gerit, & aqua matris, Patrinus autem solum se fideiussorem, & pedagogum constituit, c. vos ante de consecr. d. 4. qualis potest esse, qui est minor ætate.

DECISIO IV.

Ex cons. 4. alias 7.

Quamuis plures patrini eiusdem baptizandi tam secundum antiqua iura, c. non plures, de consecr. d. 4. quam Concilij Tridentini decretum sess. 24. c. 1. de ref. matr. esse non debeant, si tamen alicuius baptizandi parentes tres patrinos, aut etiam plures nominationem spirituales contrahunt, chus admittat, omnes nominationem spirituales contrahunt, c. quamuis, de cogn. spir. in 6. cum non sit maior ratio vnus, quam reliquorum, nec per iura ista antiqua aut noua annullatur actus plurius patri norum, si fiat, Man. ex Na. c. 22. nu. 39. patochus autem plures admittens puniendus est, vt patet per Concl. Triden. sess. 24. c. 2. de ref. matrim.

DECISIO V.

Ex cons. 8. in Nouis, deesi in antiquis quamuis fere idem sit cum cons. 2. de consang. & affin.

Quamuis nobilior sit cognatio, & coniunctio spiritualis, quam carnalis, c. ita & c. Pyctacium 30. quaest. 3. quoad ius quoddam reuerentiale, & spirituale, quoad effectus in iure expressos, non tamen ab vna ad aliam arguitur; vnde licet incestus propter matrimonium impediatur, quia tamen copula inter cognatos tantum spiritualiter cognatione compaternitatis, vere incestus non est, cum incestus definiatur esse consanguineorum affiniumque coniunctio, c. 1. 30. q. 1. palamque sit cognatos spiritualiter tantum, nec consanguineos, nec affines esse, c. 1. 30. quaest. 3. prout rubrica diuersæ de consanguinitate, & affinitate, & cognatione spirituali manifeste declarant, per copulam talem inter coniunctos tantum spiritualiter impedimentum ad contrahendum matrimonium non inducitur. Sed neque impedimentum incestus matrimonium contractum dirimit, & super eo episcopus dispensare potest. Ita Nau. in Man. c. 22. nu. 75.

DECISIO VI.

Impedimenta plura cum adsunt, potest ab vno peti dispensatio, abque eo quod de alio mentio fiat. Quamuis enim omnis expressio falsi, qua mouetur Princeps ad gratiam facilius concedendam, eam subreptitiam, & ipso iure nullam reddat; cap. super literis, de rescript. non tamen omnis taciturnitas veri, cuius expressio retraxisset principem ad non ita facile concedendam, reddit gratiam nullam, sed sola illa qua taceatur verum, quod iura in tali impetratione exprimi iubent. Ita inquit Nauar. in Man. cap. 22. nume. 86.

vnde licet in impetratione beneficij facienda sit mentio de beneficio habito non tamen de cura, vel ordine illi annexis, licet mentio illorum difficiliorem redderet principem ad concedendum, quia id nullo iure præcipitur; Et collatio beneficij facta criminoso crimine non inducente irregularitatem & inhabilitatem ad beneficium valet, non facta mentione de illo crimine licet illius expressio principem difficiliorem reddidisset ad conferendum, ex Inno. in cap. proposit, verb. exco. de concef. præb. Et impetratio absolutio[n]is ab vna excommunicatione, non facta mentione de alia, valet, glo. 1. in cap. ex parte de offic. ordin. Et proinde nec in impetratione dispensationis super vno impedimento matrimonij, fieri debet mentio de alijs, ad hoc vt valeat dispensatio quoad impedimentum, ad quod illa impetratur, cum id nullo iure canonico, vel Cæsareo caueatur, & non est inducenda obligatio iuris, sine iure ad id obligante. Arg. cap. 1. de translat. prælat.

TITVLVS VIII.

De consanguinitate, & affinitate.

SVMMARIVM.

- 1 Dispensatio super affinitate, & consanguinitate tacito incestu valet.
- 2 Affinitas ex illicito coitu in 3. & 4. gradu matrimonio superueniens non impedit exactionem debiti.
- 3 Sponsalia sicut matrimonium inter raptores, & raptam donec restituantur, sunt prohibita.
- 4 Dispensatio super affinitatem non extenditur ad publicam honestatem concurrentem.
- 5 Dispensationis in gradibus cognationis que cause sint.
- 6 Filij nati ex coniugo per commissionem de dispensando bona fide contracto, licet eius forma satis seruata non fuerit, censentur legitimi.
- 7 Affinitas non nisi ex copula carnali ordinaria oritur.
- 8 Impedimentum affinitatis, & publicæ honestatis multum distat.
- 9 Affinitatis impedimentum ex illicito coitu, tam occulto, quam publico, nascitur.
- 10 Matrimonium contrahendum impediri non potest ad vnus testis dictum asserentis se ab vno alio audiuisse eos esse consanguineos.
- 11 Consanguinei sunt, cum vnus descendit ab alio, vel ambo a tertio.
- 12 Suprans consanguineam cum promissione illam ducendi, quid facere tenetur.
- 13 Dotis incompetencia causam sufficientem præbet dispensandi, vt consanguineo nubat.
- 14 Subreptitia est dispensatio matrimonialis in qua narratum fuit oratores ignorasse impedimentum, cum vnus sciret.

DECISIO I.

Ex cons. 2. (alias) 9. deesi in Nouis.

Dispensatio a Papa super impedimento consanguinitatis & affinitatis obteata non facta mentione copule, & incestus præcedentis valet, & matrimonium inter eos non obstante taciturnitate illa, contractum validum censeri debet, nec tenentur iterum impetrare dispensationem illo expresso, vel per aliud aliud supplere; Quamuis enim impedimenta consanguinitatis, & affinitatis impedimenta sint matrimonium impediens, & dirimentia vt proinde necesse sit in impetratione dispensationis ab istis ea exprimere, impedimentum tamen incestus est solum impediens, vnde licet sic contrahentes sine dispensatione illius peccent, matrimonium tamen contractum non dirimit,

mit, ex Pal. in 4. d. 34. q. 1. co. 3. & S. Anto. 3. p. ti. 1. cap. 1. §. 5. 4. & Nau. in Man. cap. 22. num. 75. Potest autem à tali inces-
tu clam à summo Pœnitentiario, vel etiam à proprio con-
trahentiam episcopo dispensatio impetrari: cap. si duo. 3. q. 6. Immo & matrimonio sic contracto, sine vlla dispensa-
tione, cum pœnitentiâ peccati inactus, & peccati in matri-
monio contra impedimentum inactus contrahendo com-
missis, frui possunt. Quæ etiam de causa, gratia ducendi
uxorem facta Diacono occultè, & male ordinatio non vitia-
tur, ex eo quod tacetur (præsertim absque dolo) quod sit af-
finis, nec gratia postea impetrata super affinitate, non facta
mentionem de dispensatione super ordine vitatur, eo quod
res separate sunt, nec vna alteram auget, nec vllò iure cauetur,
vt alterius mentio in alterius dispensatione obtinenda
fiat.

DECISIO II.

Ex conf. 3. alias 6. & dubium secundum est conf.

4. de raptor. in Nouis. I T

2 **Q**uamuis impedimentum, quod propter affinitatem ex
fornicatione contractam inducitur, matrimonium con-
trahendum impedit, & dirimat, & ad eos tantum qui in
primo, vel secundo gradu coniunguntur, referuntur. Nul-
la tamen affinitas matrimonio iam contracto superueniens
illud dirimit, aut impedit, sed solum partem culpabilem ab
exigendo debito sine dispensatione impedit. cap. Transmis-
sa, & c. tuæ de eo qui cogno. consang. vxo. suæ. Sicut affini-
tas ex illicito coitu in tertio, & quarto gradu contracta, &
præueniens, nec matrimonium contrahendum impedit, vt
per Pium V. extra. Ad Romanum. ed. 1. §. 68. constit. 62. &
Na. in Man. cap. 22. num. 43. nec dirimit contractum; ex
Concil. Trid. sess. 24. cap. 4. de ref. matr. ita neque affinitas su-
perueniens matrimonio contracto in iisdem gradibus ex-
actionem debiti impedit; eo quod lex per similitudinem ra-
tionis de vno ad aliud extenditur; cap. Dudum. 2. de elec. &
quia minus est exigere, quam contrahere, vt proinde qui con-
trahentem matrimonij concedit à fortiori exactionem debiti
concedere censetur. Arg. cap. cui licet quod plus. de reg.
iu. in 6.

DECISIO III.

3 **Q**uemadmodum Matrimonium inter raptorem, & ra-
ptam non valet, quamdiu ipsa in potestate raptoris
manerit; vt habetur ex Concl. Tri. sess. 1. cap. cum lo-
cum. eo quod consensus raptæ præstitus in domo raptoris,
vel extra eam, donec in loco tuto ponatur ad matrimonium
contrahendum, quod plenam libertatem requirit, satis liber
non iudicatur: ita etiam & sponsalia inter raptorem & ra-
ptam non valent, quamdiu ipsa in domo & potestate rap-
toris manet, & plenam assequitur libertatem; quia sponsalia
etiam plenam libertatem requirunt, vnde defectus liberi
consensus non minus sponsalia, quam matrimonium impe-
dit, quamuis Tridentinum nihil de hac re dixerit; maxime
cum in vtroque casu non solum similis, sed eadem planè ra-
tio sit; & ius limitans aliquid, ex rationis similitudine ad
casum similem extenditur. cap. cum dilectus. de confir. vtil.
gl. in cap. 1. verb. Italia. de temp. ord. in 6.

DECISIO IV.

Ex conf. 4. alias 7.

4 **D**ispensatio super affinitate, cum qua publicæ honesta-
tis impedimentum etiam est annexum, in cuius impe-
tratione facta non est mentio expressa, vel tacita de vinculo
publicæ honestatis, etsi quoad affinitatis sublationem vali-
da sit, quoad tamen sublationem publicæ honestatis non va-
let; ex Pan. in cap. non debet de consang. & Na. in Man. cap.
22. num. 86. sin vero in illa impetranda tacite saltem de im-
pedimento publicæ honestatis mentio facta fuerit, vtrum-
que sublatum esse censetur. glo. 3. in d. c. non debet.

DECISIO V.

Ex conf. 6. alias 13.

5 **Q**uamuis Concilium Tridentinum sess. 24. ca. 5. de ref.
matr. super cognatione in secundo gradu nunquam

dispensari velit, nisi inter magnos Principes, & ob causam
publicam; Aliæ tamen quatuor causæ sunt, quæ faciunt, vt
in dicto Cognationis gradu Papa iuste dispensare possit ex
Concil. Trid. sess. 25. cap. 18. de refor. vna est ignorantia ti-
goris prohibitionis, iuxta illud 1. ad Timoth. 1. Miser cordiã
consecutus sum, quia ignorans feci. Altera est proles iam ha-
bita. c. si 35. q. 8. Tertia est, diuturnitas Matrimonij iam ma-
le contracti. d. c. fin. 35. q. 8. Quarta, scandalum inde orun-
dum, mox puella, aut cognatorum. Arg. c. qui circa. de con-
san.

DECISIO VI.

Ex conf. 7. alias 3. qui filij sine legit.

6 **E**piscopus si accepta commissione à Papa ad dispensan-
dum cum impeditis tertio gradu consanguinitatis, facta,
vel non facta in formatione, dispensauit, licet non satis ordi-
ne iuris seruato filij ex illis nati censentur legitimi; quia bo-
na fide credebant dispensationem legitime factam fuisse, ut
tamque sic credendi causam habent, quod ad prolem legiti-
mandam sufficit; Arg. c. ex tenore, & ibi Glo. qui filij sine legi-
git. Sin vero Episcopus Commissarius nullam accepit infor-
mationem, nec de tacto dispensauit, illorum filij legitimi cõ-
fendi non erunt; quia bonam fidem non habebant, & sci-
ebant, vel scire debebant inter ipsos esse impedimentum.

DECISIO VII.

Ex conf. 8. alias 4.

7 **C**um affinitas ex approbata Theologorum, & Canonista-
rum sententia proximitas quædam sit personarum ex
copula carnali promouens, omni parentela caris ex S. Tho.
4. d. 4. q. 1. art. 1. q. 3. & Glo. in verb. affinitatis. Adeo necessa-
ria est copula carnalis licita, vel illicita ad impedimentum
affinitatis contrahendum, ex c. discretionem. de eo qui co-
gno. cons. vxo. suæ. (quod etiam vsque ad quartum gradum
inclusiue extenditur) quod quantumcumque aliquis claustra
pudoris inuadat, vel frangat, nisi etiam commissio seminum
sequatur, nulla exinde affinitas proprie dicta contrahitur; vn-
de nec copula contra naturam, nec pollutio extraordinaria
generat affinitatem c. extraordinaria 25. q. 2. & 3. & S. Tho.
in addit. 3. par. q. 35. art. 3. ad tertium.

DECISIO VIII.

8 **C**oncilij Tridentini decretum sess. 24. cap. 5. de ref. ma-
trim. quo dispensatio coniunctis secundo consanguini-
tatis, & affinitatis gradu caris prohibetur, impedi-
mentum publicæ honestatis primi gradus non comprehendit;
eo quod lex, præsertim prohibitoria, ad casum, in quo
tantia prohibendi ratio non inest, extendi non debet; Arg. c.
de pœnæ. de penit. d. 1. præterquam quod impedimentum
publicæ honestatis ab impedimento affinitatis multum di-
stat, quoniam hoc affinitatis impedimentum, saltem ad ali-
quas personas, & gradus etiam iure Diuino scripto veteris
testamenti inductum fuit; vt patet Levit. c. 18. impedimen-
tum vero publicæ honestatis nullo iure veteri, sed iure tan-
tum positum post Christum, introductum est; vnde nec tan-
ta inibendi ratio in impedimento publicæ honestatis, ac in
altero affinitatis reperitur.

DECISIO IX.

Ex conf. 9. alias 1.

9 **Q**ui Matrimonium cum aliqua, quam frater ipsius ada-
mauit, contrahere vult, & dubius est, an eam frater
eius secreto cognouerit, iuste & tuto conscientia cum
illa contrahere nequit, nisi aut credat fratrem suum eam non
cognouisse, vel nisi dispensationem obtineat: quia affinitas
ex carnali coitu etiam illicito nascitur; c. discretionem. de eo
qui cogno. cons. vxo. suæ siue coitus publicus sit, aut secretus;
c. concubuiti. 2. q. 6. & matrimonium nemo iuste contra-
hit, nisi certo credat non adesse impedimentum.

DECISIO X.

Ex conf. 1. in Nouis, deest in antiquis.

10 **M**atrimonium contrahendum ad dictum vnus te-
stis asserens se ab vno alio audiuisse eos esse con-
san-

fanguineos, impediri non potest, eo quod dictum vnus de auditu nihil probat. Et idem est, si secundus deponens de veritate iurare vellet, quamuis secus esset, si plures deponerent, se a pluribus maioribus id audiuisset. cap. licet ex quadam de testib. Vel vnus tapium iuratus de visu & veritate deponeret: quandoquidem testimonium de veritate est probatio naturalis, & regularis, testimonium autem de auditu irregularis. Arg. cap. tua. de consanguinitate, & affinitate.

DECISIO XI.

Ex cons. 18. in Nouis, deest in antiq.

11 **C**onsanguinei illi solum censendi sunt, quando aut vnus ab alio descendit, aut ambo a tertio. Affinitatis vero primum genus hodie, solum impedimentum contrahendi matrimonium inducit. c. Non debet. de consang. & affinit. Quod primum affinitatis genus inter viros, & consanguineas mulierum cognatarum, & inter mulieres cognatas, & consanguineos viros solum contrahitur. Illud vero affinitatis genus, quod oritur inter viros, & mulieres cognatas ab affinis eorum: Et e contrario inter mulieres, & viros cognatos ab eorum affinis, genus quidem affinitatis est secundum, vel tertium, sed non primum, quod solum hodie impedimentum contrahendi Matrimonium inducit.

DECISIO XII.

Ex consil. 19. in Nouis, deest in antiq.

12 **S**upra consanguineam etiam in secundo gradu, cum promissione ducendi illam, quamvis Matrimonium maxime post Concilij Tridentini publicationem valide cum ea contrahere nequeat: dispensationem tamen querere, & obtenta, eam ducere tenetur. Impensas vero in dispensatione factas vtraque pars soluet; quod si obtineri non poterit, eam dotare obligatur.

DECISIO XIII.

Ex consil. 14. in Nouis, deest in antiq.

13 **D**otis incompetencia, tam mulieris nubendae, quam sororis eius, etiam per tertium supplenda, ob patris paupertatem, causa sufficiens est concedendi dispensationem, vt consanguineo suo nubat; paupertas autem patris, quae pro tali dispensatione obtinenda naturatur, non solum simpliciter, sed etiam habito respectu ad hoc, quod filias competenter iuxta suam conditionem dotare nequeat, attendenda est, cum non referat, quid de aequipollentibus fiat, aut dicatur.

DECISIO XIII.

Ex cons. 20. in Nouis, deest in antiq.

14 **D**ispensatio de contrahendo Matrimonio non obstante gradu aliquo consanguinitatis, cum supplicatione, quod ignorantes impedimentum contraxerunt Matrimonium, subreptis, & nulla censetur, si vnus sciret, aut scire teneretur impedimentum, etiam si alter ignoraret. Immo propter indubitabilitatem, & vnionem Matrimonij, nec parti ignorantis prodest, sed si postea sciat, vterque reualidatione dispensationis indiget.

(Notandum, Authorem in hoc consilio contradicere sibi in consil. 14. de sponsal. in antiq. & consil. 3. de rescript. in Nouis, vbi docet dispensationem ad annexum, & inseparabile extendi, & dispensationem ab vno coniugum, alio ignorante, impetratam vtrique prodesse.)

TITVLVS IX.

De Frigidis, & Maleficiatis.

SVMMARIVM.

- 1 **D**iuortium ob coeundi impotentiam ante triennem cohabitationem fieri nequit, & matrimonium cum secunda ante factum non valet.
- 2 **O**rdinari potest ob impotentiam ab uxore separatus.

- 3 **S**padonum multa genera, & an matrimonium contrahere possint.
- 4 **I**mpotentia coeundi est impedimentum etiam dirimens matrimonium.

DECISIO I.

Ex cons. 1. in vtrisque.

1 **S**iduo inter se Matrimonia contrahant, & cum simul per biennium & amplius, minus tamen triennio cohabitassent illud consummare non valent, vnde ab ordinario ob illorum impotentiam per sententiam impetrant, vt cum alijs Matrimonio iungi possint, & de facto vterque cum alijs matrimonio iunctus, filios procreat, matrimonium tale inuaidum est, & sententia diuortij inter eos ab ordinario facta, tanquam nulla & iniusta censeri debet eo quod licet quis maleficio impediri possit quoad vnam personam, quamuis non impediatur quoad aliam argum. cap. si per contrarias 33. q. 2. quia tamen tale impedimentum inter aliquos esse non praesumitur, nisi ex praecedenti cohabitatione triennali, sine facultate coeundi approbata, capit. laudabilem, & capit. vlt. de fili. & malef. Matrimonium cum secunda contractum, ob impotentiam coeundi cum prima, etiam post sententiam diuortij ab ordinario ante triennem cohabitationem cum similia latam non valet; sed redire tenentur ad simul cohabitandum per triennium, & experiendum impotentiam eorum ad inuicem, vt diuortium legitime fieri possit. d. cap. laudabilem, & cap. vlt. Potest tamen Papa super tali matrimonio rato, & non consummato cum priore ex iusta causa dispensare, ita vt secundum legitime ab vtroque contrahatur, maxime si matrimonium primum inter eos publice contractum non fuerit, ita Nau. in Man. c. 2. nu. 21.

DECISIO II.

Ex consil. 2. alias 3. de corp. vitiat.

2 **M**atrimonium per verba de praesenti cum vnica, & virgine contrahens, si propter suam impotentiam coeundi matrimonium illud nullum & inuaidum fuisse, & esse declaratur, & femina, quae cum illo contraxit, cum alio contrahendi licentia data sit, iuste & sine vlla dispensatione talis ordinari sacerdos, & beneficia obtinere potest; quia talis nullo impedimento iuris naturalis, diuini, aut humani ab istis prohibetur. Neque enim bigamus talis censendus est, cum nullo modo bis, sed ne semel quidem matrimonium vere contraxit, & id quod semel contrahere voluit, & de facto contraxit ob legitimum impedimentum frigiditatis, vel maleficij naturae probatum, matrimonium verum non fuit; ordinum autem susceptionem impotentia coeundi non impedit, etiam si eunuchus & castratus sit, dum modo iniuste seipsum non absciderit, & castrauerit, vt propterea irregularis efficiatur. cap. si quis abscidit, cap. eunuchus & cap. si quis in infirmitate. d. 55.

DECISIO III.

Ex cons. 3. alias 2.

3 **C**um impossibilitas coeundi, & habendi copulam carnalem matrimonium nullum reddat cap. quod autem. d. ecce 27. q. 2. & cap. fraternitatis & c. si de frig. & malef. eo quod matrimonium constare non possit sine copula potentiali quamuis sine copula actuali esse possit: ca. B. Maria. 27. q. 2. Inde est, quod communiter spadones, qui carent testibus, vel quia naturaliter sine testibus geniti sunt, vel quia in pubertate, & ante matrimonium castrati, & obsecsi sunt, vel quia sunt Thlasia, quibus testes facti sunt, siue Thlasia, qui eos habent attritos, si virgam arrigere, aut intra vas debitum coire nequeant, ad matrimonium contrahendum omnino inepti sunt, & si de facto contrahant, inuaidum censeri debet. Sicut & senes illi impotentes dicendi sunt, qui nec generare, neque adeo virgam arrigere possunt, vt genitalia membra in mulierum vulvas immittere valeant, qui ideo inter se contrahere nec debent, nec possunt, vt ait Scorus 4. d. 34. q. 1. & 2. Sin autem tales sunt spadones, vt virgam arrigere, & coire possint, quamuis nihil seminis in mulieru vulvas immittit, quia